

Guia Docent de l'assignatura

Any 2026 - 2027

CURES INFERMERES EN EL PROCÉS D'ENVELLIR

Codi: 106113

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	3	2

Contacte	Ús dels idiomes
<p>Responsable:</p> <p>Hernández Martínez-Esparza, Elvira ehernandezma@santpau.cat</p> <p>Professorat:</p> <p>Hernández Martínez-Esparza, Elvira ehernandezma@santpau.cat</p> <p>Campillo Zaragoza, Beatriz bcampillo@santpau.cat</p>	<ul style="list-style-type: none"> Grup 1 : Català

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és aconsellable haver superat els cursos anteriors.

Contextualització i objectius

És una assignatura obligatòria de 6 crèdits ECTS que pertany al mòdul de Ciències de la Infermeria (60 ECTS), forma part de la matèria Bases de la Infermeria i està programada al segon semestre de tercer curs.

El propòsit de l'assignatura és que l'alumnat sigui capaç d'analitzar el procés d'envelliment, així com els processos de salut-malaltia, la malaltia crònica i les necessitats de la cura i tractament de la persona en aquesta etapa vital. Així mateix, es pretén que conegui les alteracions relacionades als síndromes geriàtrics que poden generar situacions de fragilitat, i que desenvolupi les habilitats necessàries per a liderar cures amb criteri de seguretat, eficiència i qualitat. Finalment, ofereix eines per una atenció infermera centrada en la persona gran, tant sana com malalta, així com a la seva família, al cuidador principal i l'equip interdisciplinari de salut.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Diferenciar les modificacions a nivell físic, psicològic, social, econòmic i cultural relacionat amb el procés d'envellir.
2. Analitzar les característiques del procés d'envellir en el ésser humà i condicionants terapèutics i rehabilitadors en les cures a la persona.
3. Descriure les alteracions de salut relacionades amb els síndromes geriàtrics més prevalents.

4. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional, social i ambiental.
5. Analitzar les intervencions més adequades en relació al tipus de problema de salut, causes, conseqüències relacionades amb el procés d'envellir i final de vida.
6. Identificar les cures i intervencions infermeres dirigides a la persona gran i a les seves famílies mitjançant l'evidència científica i guies de la pràctica clínica.
7. Descriure les cures orientades per la promoció i educació de la salut en l'atenció gerontològica, i readaptació de la vida diària mitjançant els recursos de proximitat i recolzament.
8. Dissenyar cures dirigides a la persona en situació de malaltia avançada i en situació de final de vida tenint en compte els valors i preferències de la persona i la seva família.

Resultats aprenentatge

Resultats d'Aprenentatge del TÍTOL (RAT)	Resultats d'Aprenentatge de l'ASSIGNATURA (RAM)
KT02. Descriure l'estructura i el funcionament del cos humà, les bases fisiològiques i bioquímiques i els processos fisiopatològics en les diferents etapes del cicle vital.	KM30. Identificar els canvis estructurals, funcionals i psicològics que es produeixen en les persones associats al procés d'envelliment i la seva repercussió en la salut (KT02)
KT03. Definir els conceptes fonamentals de salut i benestar de les persones, les seves famílies o la comunitat.	KM31. Descriure les malalties i els problemes de salut de les persones grans, com també les seves causes i manifestacions clíniques més freqüents (KT03) KM34. Descriure els fonaments de l'atenció pal·liativa (KT03)
KT05. Explicar el funcionament dels sistemes de salut, les funcions que exerceixen i el finançament que reben, tenint en compte la sostenibilitat i l'ús adequat de recursos.	KM32. Identificar els recursos de proximitat i suport a les persones grans per adaptar-se a la vida diària (KT05)
ST02. Dissenyar l'atenció infermera, intercanviant informació, resolent dificultats, assumint responsabilitats i contribuint a la integració dels processos i a la continuïtat assistencial.	SM33. Dissenyar estratègies de confort per a les persones i les seves famílies, en l'aplicació de l'atenció pal·liativa (ST02)
ST03. Planificar l'atenció infermera adreçada a les persones, les seves famílies o la comunitat i orientada als resultats en salut.	SM28. Planificar intervencions infermeres per promoure, mantenir o recuperar la salut de les persones grans (ST03)
ST04. Elaborar judicis clínics, basant-se en guies de pràctica clínica i assistencial i aplicant el raonament diagnòstic i terapèutic en la prestació de l'atenció.	SM27. Analitzar les dades recollides en la valoració geriàtrica integral de les persones grans amb malalties o problemes de salut per identificar les seves necessitats d'atenció (ST04) SM29. Aplicar les tècniques i els procediments relacionats amb l'atenció infermera a les persones grans amb malalties o problemes de salut, basant-se en l'evidència científica disponible (ST04)
CT01. Aplicar una atenció infermera integral i contínua en entorns sanitaris i socials, que garanteixi la salut i el benestar de les persones, les seves famílies o la comunitat, basada en l'evidència científica disponible, les guies de pràctica clínica i la legislació vigent, per garantir el benestar, la qualitat i la seguretat.	CM19. Aplicar intervencions infermeres en entorns sanitaris i socials, establint una relació terapèutica amb les persones grans i les seves famílies (CT01)

Contingut

MÒDUL 1. Contextualització de la gerontologia

- 1.1. Conceptes generals: gerontologia, geriatria, envelliment i demografia de l'envelliment.
- 1.2. Evolució històrica de la infermeria gerontològica i geriàtrica. Les competències de la infermera en l'atenció geriàtrica i gerontològica.
- 1.3. Teories de l'envelliment.
- 1.4. Estereotips, mites i estigmes associats a la vellesa.

MÒDUL 2. Procés d'envellir i la persona gran sana.

- 2.1. Canvis físics.
- 2.2. Canvis psíquics.
- 2.3. Canvis socials i culturals. Jubilació.
- 2.4. Persona gran sana:
  - 2.4.1. Necessitats de salut en l'etapa de la vellesa.
  - 2.4.2. Envelliment actiu i envelliment saludable
  - 2.4.3. Salut i qualitat de vida en les persones grans.
  - 2.4.4. Claus en la intervenció en salut: exercici físic, alimentació i activitats de prevenció dirigides a les persones grans.
  - 2.4.5. Recursos per l'autocura i la promoció de la salut

MÒDUL 3. La persona gran malalta.

- 3.1. Procés de malaltia en la persona gran: característiques, simptomatologia i principals problemes de salut més freqüents.
- 3.2. Valoració Geriàtrica integral i història de vida.
- 3.3. Síndromes Geriàtrics i perspectiva de gènere:
  - 3.3.1. Definició i tipus.
  - 3.3.2. Característiques, importància i epidemiologia.
  - 3.3.3. Causes i factors de risc.
  - 3.3.4. Conseqüències.
  - 3.3.5. Cures infermeres: valoració, objectius, abordatge, prevenció, intervencions infermeres i avaluació.
- 3.4. Model d'atenció gerontològica i geriàtrica:
  - 3.4.1. Característiques i evolució del model de cures i de l'atenció integrada a la persona gran.
  - 3.4.2. Atenció sociosanitària i intermèdia. Recursos de proximitat i suport dirigits a la persona gran i la seva família. Recursos formals i informals.
- 3.5. Aspectes específics de la terapèutica farmacològica en el vell. Polifarmàcia, conciliació farmacològica i d'administració segura.
- 3.6. La comunicació terapèutica afectiva en geriatria.
- 3.7. Problemes ètics en la vellesa.
- 3.8. Pèrdua i dol en el procés de final de vida:
  - 3.8.1. Mesures de confort a nivell físic, emocional i espiritual en la fase avançada de la malaltia.
  - 3.8.2. Atenció infermera de la persona gran al final de la vida i en el procés de morir.

Metodologia

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de considerar que el protagonista en el procés d'aprenentatge és l'estudiant. Aquest ha de ser actiu i participatiu en tot el procés i el professorat li ha de donar suport, aportant la informació i els recursos necessaris perquè es dugui a terme l'aprenentatge. En el quadre que hi ha a continuació es mostra la planificació de les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

Activitat dirigida:

L'assignatura disposa d'un únic grup. Per afavorir la participació activa es proporciona a l'alumnat, articles i enllaços d'ampliació de coneixements amb la finalitat que puguin fer lectura prèvia del tema treballat en els classes.

L'alumnat ha d'assistir als seminaris programats, abans de la pràctica clínica en centres assistencials, que permeten l'adquisició d'habilitats clíniques i de els resultats aprenentatge de l'assignatura mitjançant pràctiques de l'aula. L'assistència és obligatòria al 100%.

Activitat supervisada:

El treball en grup tutoritzat es realitza en grups reduïts. Per la realització d'aquestes activitats s'ofereix a l'alumnat un guió.

Les tutories es realitzaran de manera presencial o per via electrònica, individuals o en petits grups.

Activitats formatives¹

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Teoria (TE) Pràctiques a aula (PAUL)	33	1,32	KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM33, CM19
Seminaris (SEM)	12	0,48	SM27, SM28, SM29, SM33, KM31, KM32, KM34
Tipus: Supervisades			
Tutories programades:	1	0,04	SM27 SM28 SM33 CM19
Tipus: Autònomes			
Estudi personal consultes bibliogràfiques i documents. Elaboració de treballs.	90	3,6	KM30 KM31 KM34 KM32 SM27 SM28 SM28 SM29 SM33 CM19

¹ El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts un cop finalitzada l'assignatura a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes de valoració sobre l'actuació docent i l'assignatura.

Avaluació

Hi ha tres moments clau en l'avaluació de l'assignatura: avaluació inicial, avaluació continuada i avaluació recuperació.

Avaluació inicial

L'avaluació inicial, es realitza el primer dia de classe de l'assignatura. L'objectiu és identificar el nivell d'entrada de l'alumnat pel que fa als coneixements previs i els seus interessos respecte als continguts d'aprenentatge de l'assignatura.

Instrument d'avaluació: Un qüestionari d'avaluació inicial.

Avaluació continuada

L'objectiu és verificar l'evolució i progrés de l'aprenentatge de l'alumnat.

Instruments d'avaluació:

- **Seminaris (20%)** : L'assistència als seminaris teòric-pràctics és obligatòria i s'avaluarà mitjançant activitats reflexives individuals.
- **Avaluacions escrites:** Dues proves objectives (25% cadascuna d'elles)
- **Informes / Treballs en grup** (15%)
- **Informes / Treballs individuals** (15%)

La qualificació de l'assignatura ve donada per la mitja ponderada de les notes obtingudes en aquestes proves.

Per aprovar l'assignatura cal haver realitzat i aprovat cadascuna de les activitats amb un 5,0 com a nota mínima, en una escala del 0 – 10.

En les proves tipus test les respostes negatives resten segons la següent fórmula:

$x = \text{encerts} - (\text{errors} / n-1)$, sent n el nombre d'opcions de resposta.

Les activitats i/o treballs de la formació contínua han d'entregar-se en el període establert. Els treballs es regiran per la normativa de presentació de treballs de l'EUI.

Es realitzarà retroacció del resultats de les proves d'avaluació a través de l'aula i de tutories si s'escau. La rúbrica d'avaluació del treball està disponible a l'aula virtual.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent (en el cas que l'estudiant hagi obtingut una nota igual o superior a 9 podrà optar, a criteri del professor/a, a una matrícula d'honor).

Activitat de recuperació

1. Es determina una única data per a l'activitat de recuperació per a tots els estudiants.
2. Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.
3. Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les prova/es no superades.
4. Les proves de recuperació seran determinades pel professorat.
5. El professorat pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no son recuperables.
6. En el cas que l'estudiant superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.
7. La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es re calcularà la nota ponderada final.
8. Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No avaluable

Es considera que l'assignatura serà no avaluable en el moment que es compleix una d'aquestes circumstàncies :

1. No haver entregat cap de les activitats d'avaluació contínua previstes en la guia docent.
2. No haver assistit a cap de les sessions pràctiques o obligatòries, quan aquestes siguin necessàries per avaluar els resultats d'aprenentatge específics i així s'indiqui a la guia docent.
3. No haver-se presentat a la prova final (examen, prova escrita o oral, defensa de treball, etc.), si aquesta representa un percentatge essencial de la qualificació.
4. No haver completat el mínim exigint de participació en activitats formatives (per exemple, seminaris, presentacions, fòrums, etc.), quan aquestes formen part de l'avaluació.
5. No haver lliurat el treball final o projecte obligatori, si aquest constitueix una evidència central de l'aprenentatge de l'assignatura.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de la prova en el període establert. No s'accepten sol·licituds de revisió en dates fora d'aquest període.

Procediment en cas de còpia / plagi

1. La **còpia o plagi** en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delictes, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).
2. Si durant la realització d'un treball individual a classe, el/la professor/a considera que un estudiant està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.
3. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduïx tot o una part significativa del treball d'un/a mateix/a, d'un altre company o companya.
4. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor o autora sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA)

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) queda regulat segons el tipus de treball a realitzar:

1. En el cas que el treball tingui com a objectiu una reflexió personal i l'aprenentatge significatiu de l'estudiant, **l'ús de tecnologies d'IA és prohibit** en qualsevol de les seves fases de realització. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA (per exemple, resums, traduccions, redacció de textos o creació d'imatges) serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.
2. En altres treballs, **es permet l'ús restringit de tecnologies d'IA** exclusivament en aquelles tasques de suport, com ara la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos, les traduccions, i altres situacions específiques que s'indiquin. En aquests casos, l'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.

En qualsevol cas, en la descripció de cada treball el professor responsable indicarà de manera clara **si s'aplica l'ús prohibit o l'ús restringit d'IA**.

Aspectes de l'avaluació relacionats amb valors i actituds

1. El/la professor/a podrà disminuir, entre 1 i 2 punts la nota de l'assignatura quan de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions del comportament en l'aula i/o pertorbi el funcionament normal de la mateixa.
2. "No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o al professorat. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura."

Aspectes formals de treballs escrits

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació.

Altres consideracions

1. Totes les proves avaluatives estaran publicades en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
2. L'alumnat que repeteix l'assignatura pot sol·licitar al començament de curs realitzar només una avaluació de síntesi final (article 117, pàgina 46 de la Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma

de Barcelona (Aprovada per acord del Consell de Govern de 7 de juliol de 2022, i modificada per acord de Consell de Govern d'1 de febrer de 2023).

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen escrit de l'assignatura. Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al professorat responsable de l'assignatura dues setmanes abans de la data publicada.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
. Assistència i participació activa en Seminaris (SEM).	20%	5,5	0,22	KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM33, CM19
. Avaluació mitjançant casos pràctics en Seminaris (SEM)				SM27, SM28, SM29, SM33, KM31, KM32, KM34
. Avaluacions escrites: <ul style="list-style-type: none"> • Prova objectiva 1 • Prova objectiva 2 	25%	2	0,08	KM30, KM31, KM32, KM34, SM27
	25%			
. Entrega d'informes / treballs escrits: <ul style="list-style-type: none"> • Individuals • Grupals 	15%			SM27, SM28, SM29, SM33, KM32, CM19
	15%			SM27, SM28, SM29, SM33, KM32, CM19

Bibliografia

Llibres:

- **Abizanda Soler, P; Rodríguez Mañas, L.** Tratado de medicina geriàtrica. 2015. Elsevier Masson, Barcelona, ISBN: 84-9022-120-4
- **García Hernández M; Martínez Sellarés R.** Enfermería y envejecimiento. 2012. Elsevier España S.L. ISBN: 84-458-2117-6

Recursos a internet:

- Documents tècnics de la Sociedad Española de Enfermería Geriátrica y Gerontológica SEEGG: <https://seegg.es/>
- Documents tècnics del Grupo Nacional para el Estudio y Asesoramiento en Úlceras Por Presión y heridas crónicas. GNEAUPP: <https://gneaupp.info/>
- Societat Catalana de Geriatria i Gerontologia, SCGiG: <https://scgig.cat/>
- Revista Gerokomos: <https://gerokomos.com/>

Programari

- Moodle
- Kahoot